РОЗДІЛ 6 АГРОФІТОЦЕНОЗИ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ

УДК 631.618: 633.3:31.5

БІОІНДИКАЦІЙНА ОЦІНКА БАГАТОРІЧНИХ АГРОФІТОЦЕНОЗІВ РЕКУЛЬТОЗЕМІВ

Мізін М.С., аспірант
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Всі агрофітоценози є відкритими системами з різними проявами цілісності і сумативності, нероздільністю надземної і підземної частин. Індикаторні і реальні агрофітоценози є складними, а багаторічні агрофітоценози та культурбіогеоценози можна віднести до розряду дуже складних систем. Показниками цілісності є утворення і збереження специфічного загального й біохімічного середовища, обмін елементами мінерального живлення в ґрунтовому середовищі [1].

Відновлення земель, порушених відкритими гірськими розробками, останнім часом набуває нового розвитку у контексті фактичного межування населених пунктів та кар’єрів у Нікопольському районі Дніпропетровської області.

До складу агрофітоценозів традиційно входять найбільш адаптовані до специфічних умов Степу України багаторічні трави: люцерна посівна (*Medicago sativa*), еспарцет піщаний (*Onobrychis arenaria)*, стоколос безостий (*Bromus inermis*). Найпоширеніші рекультоземи створені на основі розкривних гірських порід з переважанням сіро-зеленої та червоно-бурої глини у технічній суміші порід.

Одним з об’єктивних показників продуктивних агрофітоценозів є врожайність. Важливою характеристикою є також співвідношення норм висіву компонентів, що детально досліджувалися [2, 3].

Інтегральним показником оптимального стану агрофітоценозів є інтенсивність емісії вуглекислого газу. Накопичення CO_2 накопичення вуглекислого газу відбувається за рахунок життєдіяльності мікрофлори, дихання кореневих систем рослин та мінералізації органічної речовини. У середньому в обстежених агрофітоценозах середньодобова емісія становить 2 г/см^2. З літературних джерел відомо, що вміст вуглекислого газу в атмосфері щорічно зростає на 0,3 % [4].

Отже на основі літературних джерел і одержаних нами експериментальних даних додаткове надходження CO_2 в атмосферу в варіантах рекультоземів з переважним вмістом червоно-бурих глин на 18 % більше ніж у

чорноземах південних, що є зональними ґрунтами для району обстеження. На рекультоземах створених з переважанням сіро-зеленої глини емісія CO_2 була в 1,2 рази меншою.

Таким чином на основі розрахункових величин показано, що трансформація рекультоземів залежить від переважаючих субстратів, які є передумовою для формування продуктивних агрофітоценозів з потужним травостоєм та відповідно розвиненими кореневим системами. У забезпеченні живлення значну роль відіграє ґрунтова мікрофлора, що в свою чергу забезпечує інтенсивне перетворення новоутвореної відмерлої органічної маси на CO_2

Список літератури

1. Структура та розвиток культурфітоценозів Криворіжжя: монографія / за ред. Е.О. Євтушенка, В.М. Савоська. Кривий Ріг: Діонат, 2017. 168 с.
2. Забалуев В.А. Приемы создания высокопродуктивных многолетних агрофитоценозов при сельскохозяйственной рекультивации вскрышных горных пород. Збірник наукових праць Луганського державного аграрного університету. 2002. №18 (30). С. 25–32.
3. Бекаревич Н.Е., Масюк Н.Т., Чабан И.П., Забалуев В.А., Мыцык А.А., Кулинич В.В. Модели искусственных эдафотопов для рекультивации земель в Степи Украины. Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету. 2001. №2. С. 13–16.
4. Бах В. Углекислый газ в атмосфере. В. Бах, А. Крейн, А. Берже, А. Лонгетто// пер. с сангл. М.: Мир, 1987. 532с.

УДК 582.5 (477)

АДВЕНТИВНІ ВИДИ РОСЛИН, ЯК СКЛАДОВА ФЛОРИ УЗБІЧ ДОРІГ

Рудка Ю.О., студентка
Бондаренко О.Ю., к.б.н., доцет
Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

В умовах сучасного антропогенного навантаження на природні ландшафти актуальним є вивчення стану флори на таких ділянках (Бондаренко, Васильева, 2016; Рудка, 2019; Рудка, Бондаренко, 2019 та ін.). Узбіччя автомобільних доріг є техногенно зміненими ділянками, і здавна являють частину будь-якого урболандшафту (Кучерявий, 2001; Автомобільні дороги…, 2015). За рахунок комплексної дії низки факторів, тут формується специфічна, відмінна від